

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hettőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Előfizetési feltételek:

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve.

Egész évre . . . 10 frt.
Félévre . . . 5 frt.
Negyedévre . . . 3 frt. 50 kr.
Egy hónapra . . . 1 frt.

Előfizetheti helyben a kiadóhivatalban a debreczeni *szabadelvű párt* igazgatójánál, azaz: Telegdi K. Lajos és H. Csáthy Károly könyvkereskedéseknél, vidéken a postahivataloknál.

Hirdetési díj:

öt hasábos peltisor 5 krajczár. Nagyból terjedelmű s több ízben megjelenő hirdetéseknek leengedése történik. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sora 20 kr. Ezek a szerkesztő által vétetnek fel. — A hirdetőnek a szerkesztőségben és kiadói irodában az előfizetési s hirdetésnyelvények a kiadóhivatalba, a lap szellemi részébe tartozó közlemények a szerkesztőségi irodákba juttatandók. Szabó Lajos ház, 1712. sz. alatt cizmevendők.

Meghívás.

A debreczeni szabadelvű kör választmányi ülésére.

A debreczeni szabadelvű kör következő választmányi tagjait, u. m. Komlóssy Imre, Vásári István, Buzás Pál, Makó István, Varga Lajos, Harsányi Sándor, Géresi Kálmán, V. Szabó Miklós, Kiss Sándor, Kovács Sándor, Fráter Imre, Csáky György, Sesztina Lajos, Vecsey Imre, Steinfeld Antal, Dalmy Károly, Nemes Kálmán, Simonffy Imre, Nánássy Ferenc, Fényes László, Kövesdy János, Laky Lajos, Dr. Popper Alajos, Rácz György, ifj. Nagy Ferenc, és Komlóssy Arthur urakat tisztelettel meghívom, hogy a debreczeni szabadelvű kör holnap csütörtökön az az decz. hó 6-án délután 6 órakor, a „Bika” szálloda éttermében tartandó választmányi ülésére megjelenni sziveskedjenek.

Tárgy: a kör pénztárnokának, jegyzőjének, gazdájának megválasztása s egyéb folyó ügyek.

Kelt Debreczen 1877. decz. 5.

Tóth Antal

a debreczeni szabadelvű kör h. elnöke.

Debreczen, decz. 5.

(+) Archimedes, az ókor legnagyobb gépésze annyira bizott saját erőmiti kiszámításában, hogy egy alkalommal elragadtatással kiáltott fel: Adatok csak egyetlen szilárd támpontot a földön kívül a világűrben, és én e földet is képes vagyok helyéből kiköszkenteni!

Archimedes e támpontot soha nem találta meg! Mac-Mahon azonban Archimedesnél is szerencsésebb; a magentai herceg politikai terveinek támpontját a senatus conservatív zömében bírja... és ezen támpontra illesztve machinátját, a köztársaság mellett küzdő kamarát nyergéből kiemelheti véli.

Igen, Mac-Mahon még mindig dacozol Franciaország akarásával, bár Franciaországban ma a szabadelvű köztársaság elvei jutottak fölszínre, ugy a közéletben, mint a képviselői kamarában!

Franciaország ma a szabadelvű köztársaság kormányformáját o hajítja; ugyanazért kamarájának többsége is liberális republicanus lett.

Mac-Mahon vonakodik a kamara e törvényes és jogos többségéből választani minisztereit és dictator módjára követelni látszik azt, hogy egy ország többségének akarata az ő egyéni akarata előtt hajoljon meg!

Valóban bámulatos azon monumentális nyugalom, melyet Franciaország Sedan egyik kardesörtötő hősiének berzenkedéseivel szemben tanusit.

Franciaország legjelesebb emberei koptatják az elcséje küszöbét, hogy annak zarnokát engedékenységre, a törvények iránti tiszteletre bírják. Lesseps, Grévy és még számos oly férfiak, kik

remegnek azon gondolatától, hogy hazájuk polgárháboru színhelyévé tévessék, — szüntelen látogatják, kéri, kapacitálják a konok marsallt, hogy hiszen az ő elnöksége nem abszolút hatalmi állás, hogy a francia köztársaság elnökének meg kell hajolnia a parlament alkotmányos többsége előtt, hogy e többséggel egyetértve, karöltve és — nem saját eszméi után kell kormányoznia az államot!

És a marsall, a katona, — mind annak daczára, hogy az egész világ tudja, mennyire olcsó dicsőséggel menté meg a sedáni szgyenyletes nap perszöl tüzéből a Magentánál bonapartismus szolgálatában szerzett babérait, most e babérokát egy auguszus módjára homloka körül egyengetni és követelni kezdi Franciaországtól, hogy szűnjék meg szabadon gondolkodni és jogosan akarni, hanem — tanuljon meg szorgailag engedelmessékedni!!

Mac-Mahon szembeszállt hazájával és törvényhozói szerepet arrogál magának, holott ő csak a törvény végrehajtója.

A köztársasági hazafias párt azonban az elnök eddigi törvényellenes magatartását elnézve és fölülte mintegy napirendre térve a makacs köztársasági fő és közte a haza érdekében létrehozandó kiegyezés szempontjából Dufauret tolja most előtérbe és közvetítői hatalommal ruházza fel őt a válságos állapotok rendezésére.

E tényt illetőleg a „Temps” ugyan jelenti, hogy a marsallelnök a kibéküléstől nem idegenkedik, sőt ahogy Dufaure, ki határozottan a szabadelvű köztársasági és alkotmányos elv képviselője az önféjű marsallal szemben — Mac-Mahon által már meg is bizott a kormányalakításnak; mindazon által Dufaure kormányának meg, vagy nemalakulását a táviról még mindig kétségben hagyja Európát és így még mindig félt, hogy a visszavonás még továbbra is főnmarad és a folytonos belviszály gyöngéretendi Franciaországot arra, hogy a nemsokára végleges rendezés alá kerülendő keleti kérdésben szavát tisztelettel gerjesztőleg hallattathassa.

Különben a francia kamara pénzügyi bizottsága szakadatlanul folytatja a jövő évi előirányzat tételeinek gondos megvitatását; — deczember 18-ka előtt azonban aligha készül el az egész budgettel és még most is tántorítatlanul szilárdan áll a kamara azon elhatározása, hogy azon esetben, ha a marsall továbbra is folytatja erőszakos dacozkodását a törvényesség és alkotmányossággal szemben — a kamara 1878-ra egyetlen centimet sem fog megszavazni.

Lehet, hogy a ravasz bonapartista épen ezen negativitásra számít, lehet, sőt valószínű, hogy Mac-Mahon a budget megtagadását a kamara által épen az utolsó percében, az év végső napjaiban kívánja színrehozni, hogy a világ előtt rántallasson azon kényszerhelyzetre, melybe őt a kamara makacssága hozta és igazolhassa önkényét a haza fiassággal, mely nem engedhető Franciaország érdekeit senki által és így a remitens kamara által sem vesélyeztetni!

Hogy mi fog azután történni, ha a brutálitásnak sikerülend diadalmaskodni Franciaországban, azt legjobban maga Mac-Mahon tudná megmondani, mint ki rendkívüli következettséggel, hol halad,

hol marad az erőszak útján... de annyi bizonyos, hogy az elnök makacs és a történelemben páratlan önbizalmának nagyon öntudatos és biztos alapja van, — melyre a marsall mindenkor számíthat, mely őt és a caesarismust bármikor és a végső esetben is diadalra juttathatja — és ez... a had-ereg!

A hadsereg Mac-Mahon kezében van, ostromállapotot bárhol hirdethet és... így a brutális karhatalom eszközei fölött rendelkezik.

A köztársaság fiai érzik, tudják ezt, de jelenleg egyebet nem tehetnek, mint hogy az erőszak fenyegetődzéseivel szemben törvényhozói hatalmukat alkalmazzák. Így Bardoux képviselő indítványt tett a kamarában, mely szerint az ostromállapot esetéről csak a kamara és a senatus együttes határozatánál fogva lenne alkalmazható; Frémint ehez az módosítást nyújtá be, mely szerint a már érvényben levő ostromállapot pedig a választások idejére bárhol is beszüntetessék. Kétségtelen, hogy a kamara az indítványokat törvényjéjüké teendő, már csak azért is, hogy védelmi eszköz legyen kezében... ha majd a katonai erőszak — az ostromállapotok kibírdetése által... elfojtani akarják a veszélyben forgó francia alkotmányos szabadságnak aligha nemsokára hallható „jajkiáltását.”

— **Andrássy és a békeközvetítés.** — Az osztrák hivatalos lap közöl egy bécsi levelet, melyben az mondatik, hogy Andrássy gróf teljes szívóssággal ragaszkodik a három császár szövetségéhez és Németországtól elvárja, őnál ő, vagy pedig más hatalmakkal szövetségben folytatott föllépést, a szerződés hűség megszegésének tartana. — Ha tehát a porta csakugyan igénybe akarja venni a hatalmak közbenjárását és sulyt fektet arra, hogy Ausztria Magyarországot a közbenjárók sorában szerepeljen, akkor ebbeli felhívását egyidejűleg kell Bécsbe és Berlinbe intéznie. — Egyedül a dolgok még nem fejlődtek oda, hogy a közbenjárás esélye előtérbe lépethet.

— **A király hetfőn délelőtt egy óra hosszáig értekezett Andrássy külügyminiszterrel, Tisza Kálmánnal és Szende Béla honvédelmi miniszterrel.** Andrássy tegnap reggel Bécsbe utazott, magával vivén összes irodai személyzetét is.

— **Rövid hírek — Egy berlini lap a „Nord. Allg. Ztg.” nagy méltanylattal szól a magyar büntető törvényjavaslattól. — A bécsi social-demokraták ellene nyilatkoztak az új vámtarifának. — A hadügyi költségvetés rendes szükséglete az idén 2 millióval nagyobb mint a tavalyi; a rendkívüli ellenben még tavaly 13 millió volt, az idén csak 4 millió. — A delegatio tagjai már felutaztak Bécsbe; az első ülés ma szerdán d. u. 5 órakor lesz. Mint hiszik a delegatio mostani tanácskozása nem tart tovább 6—7 napnál.**

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése, decz. 4-én. —

Elnök: Ghyczy; jegyzők: Beóthy, Tombor, Orbán.

A képviselőház napirendjére ma a büntetőjavaslattal azon szakasza került, mely a párbaj kérdésével foglalkozik. Szalay Imre elvi tekintetben helytelennek tartja a párbajt, de jelenlegi társadalmi viszonyaink között elkerülhetetlen véli fontatlanságát. Szerinte a párbajtörvénynek csak akkor van értelme, ha azt mondják ki, mit Nagy Frigyes mondott, hogy párbajt vívni szabad, de ha egyik fél sem marad a helyszínén, felakasztatik mind a kettő.

Za y Adolf szintén szükségesnek tartja a párbajt, s mint ilyet, nem is büntetné.

Steinert, vagyis inkább Werder rendőrtanácos, adjuk meg már most neki jogos, a polgármester által kiderített nevéét és rangját — nagyon türelmesen viselt magát a kis ember heves üdvözlésével szemben, helyet foglalt a parlagon és egyideig zavartalanul tűrte, hogy a polgármester mindenfelé össze-vissza beszéljen; de fecsegéséből meggyőződök arról, hogy ez embert további kutaásnál közben nem használhatja.

Werder ezen fölfedezés által azonban nem volt meglepetve, mert már előbb érte szót arról, hogy a polgármester derék egy fecsegő; kis városban ugyan alkalmas tisztviselő, becsületes ember, de olyan szolgálótokra, melyek elmeit, bátorságot és akaratát föltételeznek, nem alkalmazható.

Miután a derék polgármagy eléggé kibeszélte magát és lecsendült, Werder így szól: Láthatja rokon, hogy én őnt a Scharnau soros felőli kutatásokban támogatni szándékozom vagyis inkább a kutatás terhétől őnt fölmenteni akarom és hogy ebbeli törekvéseim hajó-

Molnár Antal ellentétben az előbbiekkel, elfogadja a javaslatot, mert társadalmi betegségek tartja a párbajt s reméli, hogy azt a javaslat orvosolni fogja.

Simonffy Ernő nem fogadja el a javaslatot; ő legjobbnak tartaná az angol törvény meghonosítását, mely a párbajt egyszerűen gyilkosságnak tekintti.

Csemeghy K. tagadja azt, mintha Angliában minden párbaj halállal büntetettnek, azután czáfolja a javaslatban foglalt állítólagos ellentmondások lételet s különösen kikel Szalay téves fölfogása ellen. Szalay közbeszól s Csemeghyt gorombasággal illeti. — Csemeghynek nagy megerőteltése kerül, hogy a parlamenti ílem iránti tekintetből a durva megtámadást illő válaszban nem részesítse. Ajánlja elfogadásra a javaslatot s az elfogadtatván, a részletes tárgyalás azonnal kezdetét veszi.

Az ülés végén Schwarz Gyula interpellál az államtörvények felállítás tárgyában az összes kormányhoz.

A háboru.

Deje, nagyon ideje is volna már, hogy Szulejman azon tétlenségéből, mely már már kétségbeesítővé kezd válni, kilépjön, — és a czárevicset a faképnél hagyva, Plevna fölmentésének munkájában a Chakir csapatával együtt már 4—5 nap óta küzdő Mehemet Alit erőlyesen támogatni. Mert, bár Mehemet Etropol és Orhanie felé győzelmesen halad is előre, mégis megtörténhetnék, hogy a seregek Horvátország és Lesjanin alatt 50,000 emberökkel Mehemet Alit hátban támadva, két tűz közé soriathatják, még mielőtt Plevna sorsán sikeresen könnyített vagy Szulejmannal érintkezett volna.

A seregek most jó szolgálatot tesznek a moszkovita megszorult keresztieseknek és nagyban előmozdítják az ugynevezett „közák-strategia” alkalmazhatását, mely szerint az oroszok Sofiát elfoglalni, a Balkánt átépni, az ottani mintegy 15,000 embert fölvenni és Drinápolyt Plevnára való tekintet nélkül megostromolni és így a portának békét Drinápolyban diktálni tervelik. No csak sok szerencsét ezen már egyszer hősiessen megkísérelt „közák-strategia” kivételéhez!

Az anakreoni dalokról.

(Népszerű felolvasás.)

A főiskolai szegény tanulók „Deák Ferenczy” alapítványának gyarapítására tartotta Gergely Károly tanár.

III.

(Folytatás.)

És most visszaterve, a honnét kiindultunk Anakreont, — vessünk egy-két pillantást még hátrahagyott műveire és azoknak viszontagságos történetére. Anakreon dalai kortársainál méltó viselkedést keltettek mindenütt. — Dalai tul zengtek a bérzeket, tulélték az éveket. — Egész sorát, tekinté yes sorát, lehetne előszámolni a dalnokoknak, kik lautjukat a teosi örök vidám agg lantose után hangolták. — Voltak ugyan, kik dalaiból következtetve, őt vén iszákos, és nagyon is könnyelmű embernek tartották. De ez a nézet általános közhitté soha sem lett s az Anakreonnól szóló szép dalokban mindig czáfolatát találta, — s általunk is visszautasítandó. — Maradt fenn pl. egy epigramm, mely Anakreon sirjára készült.

„Vándor! hogya tudtál sirbantomhoz vezet egykor.

Önts rá egy kis bort; borszerető vagyok én.”

De hiszen a mi Csokonáink meg maga megírta:

„Utas! köszönts rám egy pint bort, Itt latsz nyugodni egy jámbort, Kedves élete párijával, Csikóboros kulcsával.”

Azt is mondják, hogy azon szobra, mely az Akropolison állott, egy daloló mámoros öreg get ábrázolt, és az anakreoni dalok egyik legszébb kiadásában, a Csokonai által is ismertett (könyvtárunkban is meglévő) G a i l-féle francia (hangjegyes) kiadásban két arcképe szölokoszorúval és öblös kancsókkal van körülveve.

„Miket kívánsz te lelkem? (Igy kérdem én a le kem) Nagyt, kicsinyt-e abból, Mit emberek becsülnék? Ha csak n e m e s t ójtassz: Azt szivesen megadjuk.” stb.

„Oly nehezére esik önek ez ártatlan szó használata.”

„No igen, majd hozzászokom. De most kérem, mit méltóztatott fölfedezni? Égek a kíváncsiságtól.”

„No, azon esetben még egy ideig bátran éghet, lángolhat ön, még pedig jó ideig, mert még eddig mitsem fedeztem föl. Csak sejtésem vannak, csak íyeket közzéadatok; ez oly vélemény, melyet az egyikkel máskialk folytatott társalgásból, együttléteimből merítettem, mely még a szilárd alapot nélkülözi, ugyanazért még nem szabad nyilatkoznom. Mihelyt azonban egészen határozott dolgok jönnek tudomásomra, természetesen én leszek az első, kivel azokat közlendem; mert hiszen, hogy végezhessek, az ön kiválólagos közreműködésére van szükségem.”

(Folyt. köv.)

A „Debreczeni Ellenőr” tárcaja.

A csillag-csárda.

Bünyügi beszély.

— Irta: Streckfuss Adolf. —

VI.

A rendőri tanácsos jelenléte.

(34-ik folytatás.)

Ha az idegen látogatónak — nem lett volna oly előkező külsége, a leánycseléd nem is vétette volna rá magát azon merényletre, hogy a polgármagy játszmát háborgassa; de végre engedelmessékedt Steinert komoly és határozott parancsának és beívé urának a névjegyét és már néhány pillanat múltán azon

leti táviratai.
poly decz. 4.
jelent. Kamio-
osok közt he-
shemed Ali és
y az ellenség-
és Orchanie
Ali alól egy lo-

ház.
Szünet.
ER.
bo Antal.

é r.

s.
sódhitelezői vá-
kén hozott ha-
után eszközöl
kr becsértékü
k:
50 krra becsült
vényeknek;
vnyeli követelö-
szott 504 forint
elszerelési esz-

és mellett töv-
tén el, vállal-
a fennebbi tö-
vételére vonat-
zó ígéretekot,
re, de tételen-
tetelek bármé-
0-ik napjának
előírt tömeg-
nyak megte-
zőlni kész —
nem fogadásáról
mal fognak ér-

gyu a bolti
szerevényekre
atik, annak ré-
bolti helyiség
k.

nczy Imre,
megmond.

nkkal
azon
sz-
de
be-
for-

ely-

lel.
ez-
szos

ma-
ragi
szá-
ráló

meg-
nyár
s

lat.

érthető és
a hitele-
t. i. a kis
ényeket, s
ékkülöz-

posta utján
ben egy 5
zölhető, a
omást kér-

adóhivatala
5. sz.

